

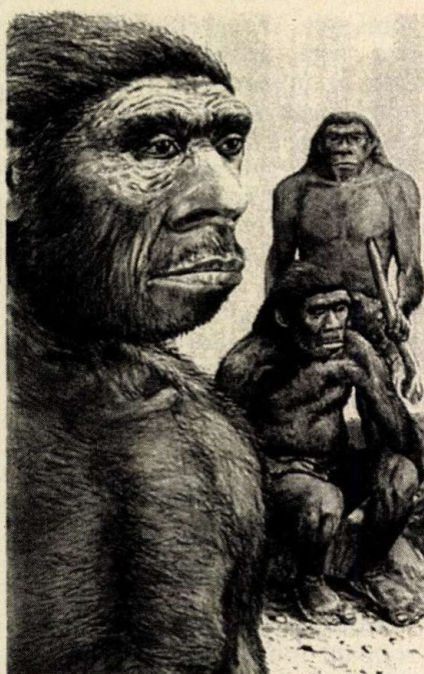
HÁLA NÉKED, LUSTASÁG!

Mi lehetett a különbség a Neander-völgyi emberek és a modern emberelődök között? Minek köszönhetjük emberré válásunkat? A tudomány legújabb válasza szerint talán a testi restségnek, a lustaságnak.

Ízraeli barlangokban a modern emberelődök nyomait tanulmányozva a tudósok úgy találták, hogy elődeink sokkal többet tartózkodtak otthon, mint a Neander-völgyiek. A felnőttek és a gyermekek is sokat voltak a barlangban, illetőleg annak környékén, így több idő juthatott a társas érintkezésre, beleértve a gyereknevelést is. Vajon miből lehet az akkor élt emberek szokásaira következtetni több tízezer év távlatából?

Az elmélet kidolgozói szerint az egyik érv a rácsálók számának növekedése a barlangban és környékén. Vannak ugyanis olyan egér- és patkányfajok, amelyek keresik az emberek közelségét, mivel ott könnyebben találnak táplálékot. Ezért ahol a barlangot huzamosabb ideig lakták az emberek, ott több, rácsálóra utaló leletet találni.

A másik érv, ami az elmélet mellett szól, a combcsont felépítésében megfigyelhető változás. A combcsont nyaka (az a rész, ahol a csípőhöz ízesül a csont) és maga a combcsont által bezárt szög a gyereknél még nagy, aztán a fizikai terhelés, a testsúly hatására egyre kisebb lesz.



Ez a szög a korábbi emberelődöknél és a Neander-völgyi emberekénél kicsi volt, ami jelentős fizikai megterhelésre utal, azaz sokat kellett menniük, mászniuk, vándorolniuk. A modern emberelődöknél, csakúgy, mint a ma élő embernél, a szög nagy, vagyis fizikai aktivitásuk kicsi volt. Testük helyett az agyukat tornáztatták. A zömök, izmos testű, nagy orrú, a hideghez némileg alkalmazkodó, vándorló neander-völgyiek – jelenleg úgy tudjuk – eltűntek az evolúció során. Lehet, hogy a lustaság evolúciósan üdvöztető stratégia? (*New Scientist*)

ELLENKÍGYÓMÉREG

Ha egy mérges kígyó megharap egy másikat, akkor az miért nem pusztul bele a harapásba? Ausztrál immunológusok szerint azért nem, mert a kígyók vérében van egy olyan védőfaktor, amellyel – ha sikerül megtalálni – az embereket is meg lehet védeni a halálos kígyómarástól.

Jelenleg lovak véreből állítják elő a kígyóméreg ellen védő antitesteket, úgy, hogy kis mennyiségű kígyómérget fecskendeznek a lovakba, majd a méreg ellen képződött antitesteket kivonják a vérből. Az antitestek fajspecifikusak, azaz egy adott faj mérge ellen termelt antitestek csak a fajtársak mérge ellen hatásosak. A különböző kígyófajok ellen termelt antitesteket ezért össze kell keverni, és ezt a keveréket lehet védőoltásként használni. Ez a keverék azonban már kevésbé hatásos, és ráadásul nagyon drága is. A trópusokon súlyos mellékhatásai vannak a szérumnak (vesekárosodás, légzési problémák, izületi megbetegedések).

Nemrégiben találtak egy fehérjét, az NSI-t, amely az eddig vizsgált kígyómérgek mindegyikétől megvédte az egereket. Sajnos, vannak olyan kígyók, amelyeknek összetett a méréganyaguk, tehát az NSI sem nyújt tökéletes védelmet a kígyók ellen.

A japán és brazil felfedezők most üzleti partnereket keresnek az ellenméreg gyártásához. (*New Scientist*)

ROZSDÁS KORALLOK

A Nagy Korallzátony és környéke olyan, mint egy nagy ócskavasterlep – figyelmeztetett nemrégiben egy cikk Ausztráliában. Az írás ismeretlen szerzője szerint, ez a kutatóknak köszönhető, akik a vizsgálatok után szanaszét dobálják a késeiket, szikéiket, köteleiket, üvegeiket, és minden mást, amivel dolgozni szoktak. Mindez csökkenti a zátony vonzerjét, és félt, hogy kevesebb turista fog idelátogatni.

A kutatók természetesen tiltakoznak a vádak ellen, hangsúlyozva, hogy a háromezer zátony között öt vagy hat van, amelyet rendszeresen vizsgálunk. A rágalomhadjárat

eredményeként viszont attól félnek, hogy a lelkes környezetvédők összegyűjtik, felszámolják a kutatási helyeket jelölő eszközöket, ezzel lehetetlenné téve a hosszú távú megfigyeléseket. Ígérjük, hogy úgysem lesz már szüksége sokáig ezekre a valóban nem túl szép látványt nyújtó bójákra, mivel hamarosan üzembe helyezik a víz alatti tájékozódást elősegítő számítógépes rendszert. (*New Scientist*)

AZ AMAZONAS SZÖRNYE

Braziliában expedíciót szerveznek az emberfaló szörny felkutatására – számol be a hírről a *New Scientist*, a szenzációvadászattól

nagyon távol álló brit ismeretterjesztő lap. A mapinguari legenda szerint a vörös hajjú, hatalmas és félelmetes lénynek egy szeme van. Áldozatainak fejét a hasán lévő szájával harapja le, és mérgező gázfelhőt bocsát ki magából. Legalább 200–300 kilós kell hogy legyen, és feltehetően nagy, elsősorban gyümölcsökkel táplálkozó emlős.

Az expedíció vezetője szerint nem lehet véletlen, hogy minden egyes, a környéken élő indián törzsnek van külön szava az ismeretlen lényre, és a leírások is megegyeznek. Állítólag sikerült már három egyedet fogságba ejteni, de a mérgező gáz segítségével az Amazonas rejtélyes szörnyetege eddig még mindig elmenekült. (*New Scientist*)